

EĞİTİM AÇISINDAN RAFADAN TAYFA ÇİZGİ FİLM ANİMASYONUNDA DEĞERLER VE ÖZGECİLİK ANLAYIŞININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mualla MURAT,
muallamurat@yahoo.com,
ORCID: 0000-0002-8872-8973
Doç. Dr. Pervin NEDİM BAL,
Beykent Üniversitesi,
pervinbal@beykent.edu.tr

Özet

Günümüz dünyasında sanayi ve teknolojinin hızla ilerlemesi, toplumların yaşam biçimlerini değişime uğratmıştır. Eğitim, hızlı bir şekilde bu değişime yetişmek zorundadır. Eğitim fakülteleri her yıl müfredatı, müfredata bağlı kaynakları, programları yenilemek zorundadır. Çağın getirdiği her türlü yenilik bireyi ve toplumu ya değişim ya da gelişim olarak etkiler. Bu etkilenmenin değişim ile yozlaşmadan çok gelişmeye yönelik olması eğitime bağlıdır. Özellikle Türkçe ve edebiyat öğretmenliği bölümleri kişilik geliştirmede önemli bölümlerdendir. Türkçe öğretmenliği bölümü, Millî Eğitim ve Yükseköğretim Kurulunun belirlediği müfredat ile birlikte eğittiği neslin kültürüne hâkim olmalı ve müfredatın ilerisinde, gerektiğinde bu kültüre dair etkinlikler de yapabilmelidir. Her neslin teknolojiden etkilendiği bir kültürel kimlik söz konusudur. Bu çalışmada, yerli yapım olan “Rafadan Tayfa” animasyon dizisinin ilk yirmi bölümü, kök değerler açısından doküman analiz yöntem ve gömülü kuram ile incelenmiş ve bu yirmi bölümde geçen özgecilik algısına değinilmiştir. Ülkemizde günümüz nesli, okuma alışkanlığı yerine teknolojiye yönelmiştir. Türkçe öğretmenliği, bu gerçeği dikkate alarak edebî türlerin bütün analiz tekniklerini kullanarak animasyon filmlerinin analizlerini yapabildiği gibi, animasyon filmleri üzerinde yapılan çalışmalarla yeni yöntem ve analiz metotları belirleyebilmelidir. Yeni yeni başlayan animasyon filmlerdeki akademik çalışmalar animasyon okuryazarlığını ortaya çıkarmalıdır. Bu çalışmada özgeciliğin yanı sıra animasyon okuryazarlığı denemesi de yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: eğitim, animasyon, değerler, özgecilik.

THE INVESTIGATION OF THE CONCEPTION OF VALUES AND ALTRUISM IN “RAFADAN TAYFA” CARTOON ANIMATION IN TERMS OF EDUCATION

Abstract

In today's world, with the rapid progress of industry and technology, there have to be rapid changes in life style that are desirable and undesirable. Education has also to keep up with that pace. Each year, the faculties of Education have to renew the curriculum, the resources connected to the curriculum and the programs. Any innovation brought about by the age affects the individual and society as either change or development. It depends on education that whether this impaction directed towards development rather than corruption. In particular, the departments of Turkish and literature teaching are important departments in personality development. The department of Turkish language education should also be able to master the culture of the generation that it has trained with the curriculum determined by the national education and higher education council. It should also be ahead of the curriculum and be able to carry out activities related to this culture when it is necessary. There is a cultural identity where every generation is influenced by technology. In this study, the

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

first twenty parts of “Rafadan Tayfa” animated series, which is a domestic production, were examined in terms of altruism by embedding method and various values were determined. Today's generation in Turkey has turned to technology instead of reading habits. Taking into account this fact, Turkish language teaching should be able to analyze the animation films by using all the analysis techniques of the literary genres, as well as be able to determine new models and analysis methods through the studies conducted on the animation films. Academic studies in newly fledgling animated films should bring out animation literacy. In addition to altruism, this study also experimented with animation literacy.

Key Words: education, animation, values, altruism.

GİRİŞ

Değerler, toplumu oluşturan bireylere nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini kısaca nasıl yaşanılması gerektiğini belirtir (Akbaş, 2008, s. 10). Türk millî eğitiminin genel amacı Türk milletinin bütün fertlerinin her yönden gelişimini sağlamaktır. Eğitim fakültelerinde bu çerçevede; millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri benimseyen, ailesini, vatanını, milletini seven ve yücelten, Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görevlerini yerine getirebilen, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı kişiliğe sahip, evrensel ufka hâkim, insan haklarına saygılı, yapıcı, yaratıcı, ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştiren, bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazanmış bireylerin yetişmesi beklenmektedir. Millî Eğitim, değerler eğitimi için on kök değer belirlemiştir. Sevgi, saygı, adalet, dürüstlük, yardımseverlik, vatanseverlik, dostluk, öz denetim olarak belirlediği bu kök değerler, bireyin ahlak gelişimi ve toplumun sağlıklı bir yaşam sürmesi açısından önemlidir. Eğitim fakülteleri, bu kök değerleri günümüz çocuklarının ilgi alanı olan çizgi film ve animasyonlar ile ilgili müfredata program koymalıdır. Öğretmen adayları, çizgi film ve animasyonların hedef kitlesi olan öğrencilerini doğru yönlendirebilmek için bu alanda kendilerini geliştirmelidir. Bireyin davranışlarını ‘iyi’ veya ‘kötü’ olarak nitelendirmek ahlaki değerleri doğurur. Değer oluşturmak ve bir değer sistemi kurmak insana özgü bir özelliktir (Oruç, 2010, s. 41).

Eğitimin değer aktarım işlevi; amacı mevcut sosyal yapıyı korumak ve sürdürmek olan toplumsal değerleri, eğitim kurumları aracılığıyla yeni nesillere aktarmada hizmet etmektir (Çetin, Balanuye, 2015, s.193). Bireyin ya da toplumun edindiği ve geliştirdiği değerlerin bütünü; bir kimsenin değişik durumlarda gösterdiği sürekli davranışlara yön veren köklü tutum ve inançlardır (Akt: Turan, Aktan, 2008, s. 228). Değer, bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul ve tasdik edilen, onların ortak duygu, düşünce, amaç ve çıkarını yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke veya inançlardır (Akt: Yazıcı, 2014, s. 211). Yayınlarda çocuğa verilecek iyi değerler, çocuğun iyiyi ve doğruyu kendi başına bulabilmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır (Yağlı, 2013, s. 709). Görüldüğü gibi değerler, öğretilmesi gereken ve bu öğretim de aile, okul ve topluma ait bilinen önemli bir konudur. Eğitim fakülteleri, çocuğa sadece bilgi değil, bireye hayata atılmasını, geleceğine yönelik sağlıklı ve mutlu yaşayabilmesi için sağlam bir kişilik geliştirme sorumluluğunu da vermesi gerekir. Eğitim fakültelerindeki bütün bölümlerin, en az alan bilgisi kadar öğretmen adaylarını kişilik geliştirmesi yönünden eğitmesi ve öğretmenlerin de, gelecek nesilleri doğru yetiştirmesi değerler eğitimi üzerinden özgeci eğitime bağlıdır. Öğrenim çağındaki her bireyin uygun ahlaki kararlar ve davranışlar sergilemesine yardımcı olacak değerler ve becerilerle donatılması kaçınılmaz olarak okulların temel hedefleri arasındadır (Akt: Ekşi, Otrar, Ümmet, 2003, s.81). Hırs, menfaat, çıkar gibi duygular insanı yalan söyleme, sahtekârlık, aldatma, vefasızlık, nankörlük gibi davranışlara götürürken, tarih boyunca böyle davrananlara kötü, böyle davranışlara da “kötülük” denilmiştir. Ahde vefa, saygı, sevgi, sabır, hoşgörü, sadakat, barışçıl, dürüst, adil, cesur davrananlara ise iyi, güvenilir kavramlarını da barındırma anlamında “insan”, “adam”, “insan gibi insan”, “adam gibi adam” denilmiştir. Özgeciliği tanımak ve anlamak tek başına mümkün değildir. Ancak olay akışı içinde değerler ile bu kavram açıklanabilir. Kısaca değerlere sahip birey, özgeci bireydir.

Nesillerin yetişmesi elbette ki rastgele değil, çağın ihtiyaçlarına ve geleceğe yönelik her türlü ihtimal hesapları ile birlikte aklını kullanabilen, azimli, çalışkan ve en önemlisi de ahlaki bireyler yetiştirecek aile ve eğitim kurumları ile sağlanır. Eğitim kurumları, branşların kendi alan özellikleri ile bireyin kişilikli ve kimlikli yetişmesi

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

için çok farklı araç, model ve etkinlik kullanırlar. Okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve özellikle de Türkçe öğretmenliği, bireyin yetişmesinde materyal olarak seviyeye uygun metin kullanmak zorundadır. Bu metin türleri, özellikle Türkçe öğretmenliğinde seviyeye göre edebî türlerin tamamını kapsar. Günümüzde ise teknolojinin getirdiği imkân ve fırsatlar, edebî türler değerinde yepyeni bir tür ortaya çıkartmıştır. Çizgi film ve animasyon sektörü, yazılı edebî metinlerin yerini almaya başlamıştır. Yeni nesil, zamanı kullanma ve kolaylık açısından kitap okumak yerine, çizgi film ve animasyon izlemeyi tercih etmektedir.

Özgecilik, Türk Dil Kurumuna göre ‘özgeci olma durumu, diğerkâmlık’ olarak tanımlanır” (Türk Dil Kurumu, 2011, s. 1869). “Özgecilik; yardım etme, sorumluluk üstlenme, bağışta bulunma gibi birçok olumlu sosyal davranışı içermektedir. Özgecilik, herhangi bir biçimde ödül beklentisi (başkalarına olumlu bir şey yapmış olmanın verdiği hoş duygu dışında) olmaksızın bir yardım etme davranışdır (Ekşi, Otrar, Ümmet, 2013, s. 303). Özgeciliğin yaygın olarak kullanılan tanımlaması Batson & Powell (2003) tarafından şu şekilde yapılmıştır; ‘bir başkasının iyiliğini artırmak nihai hedefi ile yapılan motivasyon durumudur’ (s. 109). Temel olarak özgecilik başkasının iyiliğini sağlamak veya iyi oluşunu artırmak amacıyla bir kişi veya grubun yaptığı çeşitli davranışları içermektedir (Furnham, et al. 2014). Özgeci davranışlara, başkası için zaman harcama, para verme veya organ bağışlama da girebilmektedir (Ben-Ner & Kramer 2011). Literatürde her türlü yardım etme davranışı ile eş anlamlı olarak da kullanılabilen özgeciliğin temelinde içtenlik ve beklentisizlik özelliği vardır ve bu özelliği ile diğer olumlu sosyal davranışlarından farklılaşmaktadır (Kumru, Carlo, Edwards, 2004; BarTal, 1976; Akt. Karadağ & Mutaflı, 2009: 52). Diğerkâmlık kelime anlamı olarak “başkalarının iyiliğini ve mutluluğunu düşünme ve kollamadır (Sarıbaş, 2007, s. 6).

Dilimizde fedakârlık, sosyal fedakârlık, diğerkâmlık, olumlu sosyal davranış gibi terimlerle de ifade edilen özgeciliğin, temelde sosyoloji kökenli bir kavram olduğu ancak psikoloji, sosyoloji, biyoloji, yönetim ve organizasyon, ilahiyat, eğitim, sağlık ve spor gibi pek çok farklı disiplinde de son yıllarda ilgi gören bir kavram olduğu görülmektedir. Yeşilkaya (2018) Karşılıklı Özgecilik, Rekabetçi Özgecilik, Etik Özgecilik, Ahlaki Özgecilik, Akriba Özgeciliği, Çıkarıcı Özgecilik, Kısmi Özgecilik, Katışıklı Özgecilik, Sahte Özgecilik, Kusurlu Özgecilik gibi özgecilik çeşitleri olduğunu sayar (Yeşilkaya, 2018, s. 470-478).

Psikoloji alanı, şimdiye kadar bireydeki eksik veya yanlış olan tutum ve davranışlar üzerinden hareket ederken, bugün pozitif psikoloji adı altında doğru, tam, iyi gibi tutum ve davranışlar üzerinden hareket etmeye başlamıştır. Psikoloji, sosyoloji, felsefe, eğitim gibi alanların birey üzerindeki araştırmalarında ve çeşitli problemlerin çözümünde özgeciliğe ihtiyaç duyulduğu ortaya konmaya çalışılmaktadır. Diğerkâm veya özgecilik olarak görülen tutum ve davranışların toplum içindeki yansımaları “enayilik” “safılık” “aptallık” gibi bakış açılarına maruz kalsa da değerler ile ele alındığında, açıkça “özgeci” davranışın insan tanımına uygun olduğu görülür.

Kasapoğlu’nun (2014) Seligman’dan (2007) aktardığına göre özgecilik, yardım etmenin verdiği bir hazla, yardım edenin kendine verdiği bir mutluluktur. Midlarsky (1991), özgeciliğin bireye sağladığı faydaları beş madde halinde ele alır: Bireyin kendi sorunlarından uzaklaşmasına yardımcı olur, hayatın değeri ve anlamı konusundaki anlayışını geliştirir, algılama yeterliliğini yükseltir, ruh halinin niteliğini iyileştirir, sosyal uyumunu artırır (Akt: Kasapoğlu, 2014, s. 275).

Bu konunun uzmanlarından Khalil (2004): “Özgecilik olgusu, bir toplumun önemli bir bileşenidir. Özgecilik, modern toplumlarda gruplar ve kurumsallaşmış olan dernekler arasında ilişkileri geliştirmekte, daha küçük toplumlarda ise hediye paylaşımı olarak ortaya çıkmaktadır” demiştir (Akt: Yaman, 2013, s. 81).

Özgecilik, meslek hayatında örgütsel davranışın temel bir misyonudur. Çalışanların iş yüklerini paylaşmasına, araç ve gereçlerin kullanımında birbirlerini desteklemelerine, sorunların çözümündeki dayanışmaya ve buna benzer olaylarda karşılık beklemezsiniz, bireysel ve kurumsal gelişim için yapılan yardıma özgecilik adı verilir (Kaygısız, 2013, s. 74). Bütün meslek sahipleri özgeciliği bir karakter davranışı olarak yaşamalıdır. Bu misyon

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

bireye ancak ailede ve okulda kazandırılır. Eğitim fakültelerindeki bütün bölümler, bilgi öğretiminin yanı sıra bireyin gelişimindeki eğitimde özgecilik tutum ve davranışların üzerinde durmalıdır. Özellikle Türkçe öğretmenleri, bireyin sosyalleşmesinde gerekli olan dil, edebiyat ve sanat alan uzmanı olarak özgeciliğe daha fazla önem vermelidir. Türkçe öğretmenliği, özel öğretim yöntemlerindeki her türlü metot ve teknikte özgeciliği geliştirecek şekilde etkinlik ve uygulamalara yer vermelidir.

Statland'a göre (1971) empati, kişiyi bazen diğer insana karşı sempati duymaya ve yardımsever olmaya götürür ve bunun sonucunda alturistik davranış sergilenir (Akt: Özbek, 2004, s. 6).

Alturizm görüşünü en çok kullanan uzmanlardan biri de Comte'dir. Bilindiği gibi iyi ve kötü kavramları, her insanda eşit olarak vardır. İlkel insanlarda ve çocuklarda özgecilik fazla gelişmemekte ancak ahlak eğitimi ile özgeciliğin, insanda yaşam biçimi halinde getirildiği söylenebilmektedir. Tasavvuf, dinin ahlak eğitimi veren boyutudur. Dinler, akaitin ötesindeki inanç algısının içselleşmesini sağlar. Dinin kuralları ile yaşadığı halde, dinin ulvi inancını yaşayamayan insanların ahlaktan uzak hatta ilkel benlikleri ile hareket eden şiddet, sapkınlık, ihanet, yalan, gasp, fahişelik gibi her türlü gayriahlâkî tutum ve davranışlarda olduğu görülmektedir. Eğitimin tam anlamı ile verilmesi gereken aile, ilköğretim basamaklarında bireyin yaptığı en ufak tutum ve davranışlar gözlemlenerek, özgecilik eğitimi üzerinde durmalıdır. Eğitim fakülteleri bilgi aktaran olmaktan çıkmalı, teori ve uygulama okulları olarak epistemolojik çalışmalar yürütmelidir.

Günümüz sinemasının en vazgeçilmez öğelerinden biri olan 'animasyon', bir başka deyişle 'canlandırma sineması'; resim ya da nesnelerin hareketli ve canlı oldukları yanılsamasını uyandıracak biçimde düzenlenmesi işlemidir (Şenler, 2005, s. 100).

Animasyonun dilimizdeki karşılığı canlandırmadır. Animasyonun birçok tanımı yapılmıştır. Animasyon, anlık görüntülerin teknolojik işlemlerden geçirilerek devinen imajlara dönüştürme işlemine denir (Demircioğlu, 1994, s. 38). Çocuğun ailede başlayan eğitim sürecine günümüzde artık televizyon ve çizgi filmler ortak olmaktadır. İçeriği özenle hazırlanmış çizgi filmler, çocuğun sosyal hayatına, davranışlarına ve bilişsel gelişimine önemli katkı sağlamaktadır (Yağlı, 2013, s. 707). Çizgi film ve animasyon, geniş bir hedef kitleye hitap edebilme gücüne sahip olabildiği için en etkili bir iletişim aracıdır. Çizgi film ve dış dünya arasında benzerlik bulunabilse de çizgi film yeni bir yaratıdır ve kendine özgü kurallar uyarınca kurulan, insan elinden çıkma bir yapıttır (Ekici, 2015, s. 71). Burke, Greenbowe ve Windschitl'e göre (1998) animasyon, çizilen veya canlandırılan nesnenin hareketini anlatan, canlandırılmış hareketli bir resimdir. Bu tanımda animasyonun üç ana özelliği dikkat çekmektedir. Bu özelliklere göre animasyon;

1- Görsel sunumların bir türü olan resimdir.

2- Belli hareketleri resmeden bir harekettir.

3- Çizimler veya diğer taklit metotlarıyla yapay olarak oluşturulan hareketli objedir (Akt: Cengiz, Daşdemir, Uzuoğlu. 2012, s. 55).

Stuart ve Thomas (1991)'e göre bilgisayar animasyonları, öğrencilerin erişemeyeceği yerleri keşfetme, zaman kaygısı olmadan gerçeklere ulaşmalarını ve gerçek dünya koşulları ile etkileşimde olma fırsatı sağlamaktadır (Aslan, 2015, s. 132-133).

Animasyon arka arkaya birbirini takip eden bağlantılı hareket karelerini saniyelik süre içerisinde bir canlandırma eylemidir. Canlandırma denmesinin ana temelinde de işte bu olmayan görüntülerin, çeşitli tekniklerle yaratılması yatmaktadır. Günümüzde animasyon eğitimi, geleneksel yöntemlerin dışına çıkıldığında sürekli gelişen ve yenilenen teknik donanımlarla zenginleşmektedir (Akören, 2018:126).

Araştırmacı yazar Turgut Çeviker'in 'Türk Canlandırma Sineması' belgeselinde, Türkiye'de ilk çizgi film gösteriminin 1932 yılında Kadıköy Opera Sineması'nda, Disney'in 'The Skeleton Dance' filmi olduğu belirtilir (Kaba, 2014, s. 175).

Değerler; felsefe, sosyoloji, sosyal psikoloji, ekonomi ve sosyal antropoloji gibi bilimler ile ahlak ve dinin konusudur (Arslanoğlu, 2005, s. 1). Görüldüğü gibi değerler felsefe, sosyoloji, sosyal psikoloji, ekonomi ve sosyal antropoloji gibi bilimler ile ahlak ve dinin konusu olduğu kadar iyi, kötü, güzel, çirkin, doğru, yanlış, ahlaklı ve ahlaksız gibi insanlığa ait değerler, insanlığın yaşamında önemli bir yer almıştır. Edebî türlerde işlenen

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

insana ait her şey, çizgi film ve animasyon sektöründe kullanılmaktadır.

YÖNTEM

Okul öncesinden itibaren izlenen ve oldukça geniş bir kitleye hitap eden animasyon filmler, eğitim alanının da önemli materyallerindedir. Hikâye, masal, fabl türlerinin çeşitli özelliklerini taşıyan animasyon filmler, tema açısından da edebiyatın bir türü sayılabilir. Bu sebeple edebî türlerde kullanılan yöntem ve metotların yanı sıra eğitim alanında kullanılan çeşitli yöntem ve metotlar da animasyon filmlerin akademik olarak incelenmesinde kullanılabilir. Bu çalışmada yerli yapım olan “Rafadan Tayfa” animasyon dizisinin ilk yirmi bölümü gömüleme yöntemi ile analiz edilerek kök değerler açısından incelenmeye çalışılmış ve özgeciliğe değinilmiştir. Doküman analizi araştırmanın hedeflerine yönelik verilere ulaşmada dokümanların incelenmesi ile gerçekleşir (Çepni, 2009). Bu yöntem, yapılan çalışmanın amacını gerçekleştirmek için kaynakları temin etme, okuma, okuduklarından notlar çıkarma ve elde edilen bulgulardan hareketle değerlendirmelerde bulunma aşamalarını kapsar. Popüler medya, TV, film, radyo, gazeteler, edebi çalışmalar, fotoğraf, çizgi film ve son zamanların gözdesi olan internet, kurumsal veri kaynağı olarak kabul edilir (Çev: Turan, 2013). Gömülü kuram özünde, doğrudan doğruya veriden kuramlar, kavramlar, hipotezler ve öneriler keşfeden bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntemde, kavramların yaratılması veya oluşturulması oldukça önemli olduğu için, kavramlar ve kavramlar arasındaki karşılıklı ilişkilerle ilgilenilmektedir. Bu yöntemde kavram, araştırma verisinde gömülü olan sosyal bir olgu olarak görülmektedir. Bu nedenle gömülü kuramda diğer bütün kategorilerin etrafında dönen, bir anlamda gömülü halde olan esas kategori araştırılır. Böylece esas kategori aracılığıyla davranışların nedenini açıklayan kuram/kuramlar geliştirilir (Akt: Kocabıyık, 2015, s.56). Nitel bir çalışma olan bu çalışmada, “iyi-kötü”, “doğru-yanlış”, “güzel-çirkin” gibi kavramların kişilik gelişiminde, ahlak anlayışında, rol model ve örnek olay olacak şekilde işlenmiş temalar ile günümüz gençlik sorunlarının çözümüne etkisi üzerine durulmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

1. Bölüm “Ekmek Teknesi”:

Bu bölüm sokak lezzetlerin tanıtımıyla başlar. En yaygın olan köfte ekmek satıcısı Rüstem Ağabey’in arabasına çocuklar oyun oynarken zarar verir. Rüstem Ağabey, çocukları üzmez ama kendisi üzülür. Çocuklar hatalarını telafi ederler. Bu esnada çocukların karşısına bir sokak köpeği çıkar ve çocuklar bu köpeği çok sever. İstmeden zarar verdikleri Basri Amca’nın bastonunu telafi ederken köpeği de Basri Amca’ya hediye ederek, onu yuva sahibi yaparlar.

Bu bölümde sevgi, saygı, dürüstlük, dostluk, sorumluluk, yardımseverlik gibi değerler, olay akışı içinde somut olarak dile getirilmez ama var olduğu izlenir. Öz denetime sahip mahallenin çocukları, verdikleri zararın bedellerini öderken adalet algısı da işlenir. Mahallenin çocukları, vatansever gençliği temsil eder. Öz denetime sahip gençlik, hoşlarına gitmeyen sorumlulukları bile severek yerine getirirler. Sorumluluk sahibi çocuklar, özgeci davranışta bulunurlar.

2. Bölüm “Kadın İşi”:

Cinsiyet ayrımcılığını işleyen bu bölümde, Yaşlılar Haftası ve hayvan sevgisi de işlenmiştir. Geleneksel bakış açısı ile mahallenin üç erkek çocuğu, acil ihtiyaçların karşılanmasındaki temizlik işlerinin kadınlara ait olduğunu dile getirirler. Rüstem Ağabey olaya müdahil olur ve aynı işleri erkek çocuklarına yaptırır. Erkek çocukları, küçümsedikleri kadınların işlerinin ne kadar zor olduğunu anlarlar. Rastlantı sonucu tohumlar da bahçeye ekilmiş olur. Basri Amca tohum işini çok düzgün bulursa da mutlu olur.

Cinsiyet ayrımcılığına kadınları aşağılayarak bakan erkek çocuklarına empati yaptırılarak yardımseverlik, saygı, sabır, sevgi, sorumluluk, öz denetim, adalet, dostluk gibi kök değerlerin hepsi bu bölümde yaşatılmıştır. İki kız çocuğunun yaşlılara iyilik yapma arzusu ile özgecilik söz konusu edilmiştir.

3. Bölüm “UFO Nöbeti”:

Asparagas haberler ile heyecanlanan çocukların, UFO’nun fotoğrafını çekme telaşları ile olay başlar. Gece UFO görebilmek için sokağa çıkan çocuklar, büyük ödül için sayılı pozunu iki arkadaşın geçimsizliği sebebi ile boşa harcamaya başlarlar. Bu esnada rastgele çektikleri bir fotoğrafta parlak bir cisim görürler. Bu parlak cisme

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

dikkat ettiklerinde ise cismin sadece bir şemsiye olduğunu anlarlar.

Yardımsızlık, sabır, sevgi, dostluk, öz denetim, sorumluluk gibi kök değerler olay akışı içinde mevcuttur. Rüstem Ağabey'in bacasına anne güvercin yuva yapar ve çocukları ile orada yaşadıkları için Rüstem Ağabey onları korumaya alır ve bacaya şemsiye takar. Hayvan sevgisi ile Rüstem Ağabey'in özgeci davranışı ortaya çıkar.

4. Bölüm "Evlere Servis":

Esnaf olan bir çocuğun babası ekonomik krize girer. Bu zor durumda arkadaşları ve ailesini korumak isteyen mahallenin çocukları, bakkal dükkanını hep birlikte işleterek her zamankinden daha fazla para kazanırlar. Rüstem Ağabey de bakkala borcu olanların, borçlarını fazlası ile ödemelerini sağlar.

Bu bölümde hâkim olan kök değerler; dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımsızlık, vatanseverliktir. Bu değerlerin gerçekleşmesi, mahallenin çocuklarında var olan öz denetimden kaynaklanır. Olayın sonunda, artan parayı kendi zevkleri ve menfaatleri için harcamayıp ortak kullanacakları ve işe yarayacak bisiklet almaları özgeci davranışı gösterir.

5. Bölüm "Bir- İki- Üç- Tıp":

Her zaman çok konuşan küçük oğlunu susturmak için annesi, bir gün boyunca çocuğunun sessizliğine karşılık fırında sütlaç yapmayı teklif eder. Bu olay, mahallede tıp oyununu başlatır. Türk yemeklerinin ve Türk çocuk oyunlarının söz konusu edilmesi, millî kimliğin gelişmesine yönelik olay akışı, bir erkek çocuğunun oyunu kaybetmesi ile ödül-ceza uygulaması değişir. Çünkü bir hafta boyunca kaybedilen çocuğun okul çantalarını taşıması, o haftalık okulda kurulacak bir kütüphane için fazlası ile kitap götürülmesi cezayı olağanüstü yapar. Bu durum adil olmayacağı için oyun eğlencesi ile kalmış ceza ortadan kalkmıştır.

Bu bölümde bir oyunun sonucu, adalet kök değerini somut olarak ortaya koyar. Adalet kök değerini yaşatan ise çocuklardaki vicdan algısıdır. Diğer kök değerler de olay akışı içinde yer yer görülmüştür. MEB'in verdiği on kök değerinin yanı sıra hoşgörü gibi diğer değerler de dizi içinde mevcuttur. Mahalle çocuklarının öz denetime sahip olmaları, diğer değerlerin yaşanmasını sağlamaktadır.

6. Bölüm "Kazan Dairesi":

Teknoloji ve sanayinin gelişmesi ile çocukların oyun alanlarının kısıtlanması üzerine işlenmiş bu bölümde, saklambaç sokak oyunu tanıtarak metinler arası kültürel fark da ortaya çıkarılmıştır. Basri Amca bu sorunu çözmeyi üstlenir ve çocuklara oyun alanını açar fakat oyun esnasında çocukların topu kazan dairesine kaçar. Kazan dairesine girip topu almak bütün çocukları korkutur.

Dostluk, yardımsızlık, dürüstlük, sevgi, sorumluluk, adalet, öz denetim gibi kök değerlerin hepsi gayet aleni bir biçimde olay akışı içinde görülmektedir. Çocukların oyun alanlarının gasp edilmesi adalet kök değerini gösterirken, bu sorunu çözümlleyen Basri Amca bilge kişi kimliğinde rol alır. Adaleti temsil eden kişinin tecrübeli ve güvenilir özelliği öne çıkar. Kazan dairesinden topu alan çocuğun fedakârlığı da özgeciliği temsil eder.

7. Bölüm "Uçurtma Şenliği":

Olumsuz davranışlar ile ortaya çıkan olayların içerisinde, başarı ve mutluluğa götüren kök değerlerin yanı sıra nesiller arası kültür çatışmasının da anlayış ve takdir ile ilişkilendirilmesi, uçurtma şenliği üzerinde işlenmiştir.

Uçurtma şenliğine katılmak isteyen mahallenin çocukları, bazı tartışmalarla sorunlar yaşasa da, en sonunda bir uçurtma yapmayı başarırlar. Bu esnada adalet hariç dostluk, saygı, yardımsızlık, dürüstlük, sevgi, sorumluluk gibi bütün kök değerler öz denetim değeri üzerinden yaşanır. Basri Amca'nın bahçesine kaçan uçurtma parçalandığı için yepyeni bir uçurtma ile çocuklara destek olan Basri Amca, onların ödül almasını sağlar. Bu ödülün birlikte alınması, tespit edilmiş kök değerlerin yanı sıra hoşgörü ve sevgiyi bu dizide somutlaştırır. Ödül alınmasını sağlayan Basri Amca ise özgeci davranışı gösterir.

8. bölüm "Define":

O mahallede doğup büyüyen Rüstem Ağabey, çocukları iki gruba ayırarak onlara define oyunu oynatacağını söyler. Bu oyun için çeşitli bilmeceler hazırlamıştır. Sözcük oyunlarından oluşan bu bilmeceler, çocukların düşünme becerilerini de geliştirir. Gruplar tek başına defineye ulaşamayınca birlikte bu işi başarırlar ve bir fotoğraf bulurlar. Bu fotoğraf, Rüstem Ağabey'in çocukluğunda arkadaşları ile ağaç dikerken çektiği bir fotoğraftır. Bu bir gelenektir. O gün hep birlikte geleneğin devamı olarak ağaç dikerler.

Millî değerlerin ve millî kişilerin gelişmesi için çok açık örnekler olan bu bölümde, ağaç dikme sevgisi üzerinden öz denetim, dostluk, saygı, sorumluluk, adalet, yardımsızlık, dürüstlük, vatanseverlik gibi kök değerler işlenmiştir. Geleneksel yaşamın güzel taraflarının ele alınması ve düşünme becerilerindeki akıl yürütme, tahmin

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

etme gibi özelliklerin soyut düşünme becerilerinin geliştirilmesi, bilmece hazinesine yenilerinin eklenebilmesi açısından zengin bir bölümdür.

9. Bölüm “İp Yumağı”:

Çocuklardan birinin annesi çamaşır ipi ister. Çamaşır ipi, mahallenin köpeği Yumak'ın eline geçer. Yaramaz Yumak, ağzında çamaşır ipi ile bütün mahalleyi dolaşarak ipin her yere dolaşmasını sağlar. Mahallenin iki kızı hiç düşünmeden ip atlama oyununa girer. Mahallenin erkek çocukları ise mahalleyi saran bu ipin aslını anlamak için hayal güçlerini kullanarak bir hayli senaryo yazarlar.

Hayal gücünün en zengin olduğu bu bölüm, basit bir çamaşır ipinin üzerinden üretilen düşünme becerilerinin ve soyut düşünme basamaklarının neticesinde olağanüstü fikirlere ulaşabileceğini göstermektedir. Adalet kavramı çok zayıf olmakla birlikte diğer dostluk, dürüstlük, öz denetim, sevgi, sorumluluk, saygı, sabır, vatanseverlik gibi bütün kök değerler aleni olarak görülmektedir.

10. Bölüm “Telsiz”:

Sokak oyunları veya spor faaliyetlerinin yer aldığı bütün bölümlere karşı bu bölümde, çocuklar rastgele buldukları birer telsizle oyun oynamaya çalışırlar. Bu esnada, telsizde polis kaçan bir suçlu için arkadaşlarına talimat verdiği duyulur. Çocukların dikkatlerini çeken bu olayın mahallelerinde olabileceğini düşünürler ve polise yardım etmeye karar verirler. Fakat telsizde duydukları sesin Rüstem Ağabey'inin elinde, radyo ile yanlarından geçerken radyo tiyatrosundaki konuşmalar olduğunu anlarlar. Öz denetime sahip bu gençlerin, mahallelerinde var olduklarını düşündükleri bir suçlunun bulunması için hiç düşünmeden polise yardım etmeye karar vermeleri diğer kök değerlerden önce yer almıştır. Adalet kök değeri de dâhil olmak üzere yardımseverlik, dostluk, sabır, sorumluluk, vatanseverlik, sevgi, öz denetim, saygı, dürüstlük gibi bütün kök değerler mevcuttur. Adalet duygusu ile sorumluluk alan mahallenin çocukları, işin aslını araştırmadan olaya dâhil olmaları ile hatalı ama tutum ve davranış açısından özgeci davranan bir gençliği gösterir.

11. Bölüm “Rafadan TV”:

Mahallenin çocukları bu bölümde eğlenmek için kendi televizyon programlarını kurmaya karar verirler. Bir heyecan içinde çalışmalarını yaparken, çocuklardan birisi karıncalara basar. Bütün çocuklar buna çok üzülürler ve karınca yuvasına ekme kırıntısı ile toz şeker getirirler.

Hayvan sevgisi ile ortaya çıkan yardımseverlik, hayvan haklarına karşı olan saygı ve adalet duygusunun yanı sıra diğer dostluk, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, öz denetim, sabır, dürüstlük gibi kök değerlerde mevcuttur. Bütün bunları sağlayan mahalle çocuklarının öz denetime sahip olmalarıdır. Hayvan sevgisi ve duyarlılığı, özgeci davranışın örneği olarak bölümde yer alır.

12. Bölüm “Kelebek Etkisi”:

Bu bölümde çocuklardan biri, okuduğu kitaptan etkilendiği “kelebek etkisi”ni arkadaşına anlatır. Kâğıttan yapılmış bir uçak ile kelebek etkisini denemeye çalışırlar. Kâğıt uçak, boya kovanı taşıyan bir çocuk ile bisikletle ekme servisini yapan bir diğer çocuğun çarpışmasına sebep olur. Basri Amca'nın kafasına geçen boya kovanından onu kurtarmak için yaptıkları çabalar devam ederken, kâğıt uçak da sorunların artmasına sebep olur. Çok basit bir kâğıt uçağın, mahallede nasıl facia yarattığını hep birlikte görürler. Hafife aldıkları kelebek etkisinin düşünülemez felaketlere sebep olabileceğine inanırlar.

Bu bölümde büyüklere saygı, hataları düzeltme anlayışı içinde sabır, yardımseverlik gibi kök değerlerin yanı sıra diğer sorumluluk, vatanseverlik, öz denetim, dostluk, dürüstlük, sevgi, adalet gibi kök değerler de mevcuttur.

13. Bölüm “Kamera-Motor”:

Bu bölümde, mahalledeki yaşlı bir tiyatro oyuncusuna ait eşyalar çocukların eline geçer. Buna çok sevinen çocuklar film çekmek isterler. Sinema-tiyatro sanatına ait nesnelerin tanıtıldığı bu bölümde, zaman zaman eski mahalle kültüründen anekdotlar da işlenmiştir. Örneğin sette kullanılan megafonu çocuklardan birisi kullanarak eskici diye bağırır. Çekmek istedikleri film için bütün çocuklar hayal gücünü kullanır. Tema ve başlık ile ilgili pek çok örnek verilir. Hep birlikte bir tanesine karar verirler ve dizinin adı bu bölümde ortaya çıkar. Ekip, “Kafadan Tayfa” adını söylemek isteyen obez bir çocuğun yanlışlıkla “Rafadan Tayfa” demesi ile bu ismi kabul eder. Birbirlerinin fikirlerine saygı duyarak birlikte karar verdikleri bir senaryoyu çekme esnasında dostluk, sorumluluk, yardımseverlik, sevgi, dürüstlük, sabır, öz denetim, adalet gibi kök değerler işlenmiş olur.

14. Bölüm “Voleybol”:

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Okulda açılan voleybol yarışmasına katılmak isteyen bir arkadaşlarının arzusu ile voleybol oynama tekniklerinin öğrenilmesi söz konusudur. Fakat bu işte tecrübesiz olan çocuklar, mahallenin en küçük ama en akıllı çocuğuna güvenerek mahallenin en tecrübeli Basri Amca'sına giderek yardım isterler. Voleybol tekniğini, elma ağacı üzerinden kovalarla elma toplatarak öğreten Basri Amca, çocukların bu yarışmayı kazanmasını sağlar.

Bu bölümde iki nesil öncesini yaşayan Basri Amca, mahallenin çocuklarına sabır ve saygı ile yaklaşarak onların yarışmadaki başarısı için yardımını esirgemez. Çocuklara karşı nasıl davranacağını çok iyi bilen Basri Amca, mahallenin çocuklarına öz denetim konusunda çok iyi bir örnektir.

15. Bölüm “Çember ve Taş”:

Mahallenin kızları, mahallenin erkek çocukları için futbol sahası hazırlamaya kalkışır. Ortada bir taş ve etrafında bir daire çizilen bir noktada iken, mahallenin erkek çocukları bunu anlamlandırmaya çalışır. Taş ve daireden ibaret olan şekli, hayal güçlerini kullanarak uzaylı veya derin bir kuyudan geçilen başka bir dünya gibi daha fantastik anlamlarla yorumlarlar. O çemberi çizmek için ortaya konan taşın, pergelin merkezi olarak düşünülmesi kadar basit bir düşünceyi akıl edemezler. Kızlar bunu açıkladıklarında ise mahallenin erkek çocukları çok şaşırırlar. Yardımseverlik, saygı, sabır kök değerler önde olmak üzere dostluk, sevgi, adalet, dürüstlük, sorumluluk gibi diğer bütün kök değerler mevcuttur. Mahallenin çocukları öz denetime sahip oldukları için bölümde değerlerin yaşandığı açıkça görülmektedir.

16. Bölüm “Yumak'ın Kulübesi”:

Bu bölümde kütüphanenin tanıtılması ile olay akışı başlar. Her zamanki gibi mahallenin en küçük ve en akıllı çocuğu kütüphaneye gidip gelmektedir. Kütüphane sözcüğünü beden dili ve bilmece ile arkadaşlarına anlatmaya çalışır. Bu arada mahallenin köpeğinin üşüyeceğini düşünen Basri Amca, kulübe yapmak ister fakat çocuklar kulübeyi kendileri yapmak ister. Bu konuda hiç bilgileri olmadığı için önce başaramazlar. Akin'ın getirdiği bir tarifi yardımı ile çok güzel bir kulübe yaparlar. Sonunda Akin'ın kütüphaneye gittiğini ve bu tarifi de kütüphaneden çıktığını anlayarak kendileri de kütüphaneye giderler.

Büyükler saygı ve yardımlaşmanın öne çıkması ile dostluk, sevgi, öz denetim, sabır, vatanseverlik, sorumluluk, dürüstlük, adalet gibi diğer bütün kök değerler mevcuttur.

17. Bölüm “Grup Rafadan”:

Bu bölümde liyakat kavramının işlenmesi ile olaylar gerçekleşir. Mahallenin erkek çocukları müzik ile uğraşmak isterler. Atık durumundaki eşyaları toplayarak orkestra kurarlar. Bu işten son derece keyif aldıkları bir anda vokalistlerinin olmadıklarını fark ederler. Kendi sesleri bu işe uygun değildir. Mahallede şarkı söyleyerek dolaşan mahallenin en küçük çocuğun sesinin çok güzel olduğunu fark ederler. Solistlerini de buldukları için çok sevinerek eğlenirler.

Çözüm odaklı bir çalışmayı gösteren bu bölümde dostluk, dürüstlük, yardımseverlik, sorumluluk, sevgi, sabır, saygı, adalet gibi diğer bütün kök değerler mevcuttur.

18. Bölüm “Kırık Sandalye”:

Bu bölüm ahde vefa ve hatıraya saygı söz konusudur. Kardeş olan çocukların babalarına ait bir sandalye yanlışlıkla kırılır. Bu kazaya kızılacağını düşünen çocuklar, sandalyenin tamiri için reklamlarda gördükleri bir yapıştırıcı ile tamir etmeye çalışırlar fakat beceremezler ve sandalye paramparça olur. Hayal güçleri ile o sandalyenin bir dede yadigarı olacağını düşünerek bir benzerini bulur ve alırlar. Çocuklar sandalyeyi boyarlar ve üzerine de babanın adını yazarlar. “Alinin sandalyesi” ve “Ali'nin sandalyesi” yazımları arasındaki farka ise Rüstem Ağabey dikkat çeker.

Sandalyeyi kıran çocuk ve arkadaşları hep birlikte bir hatıranın, nesne üzerinden kaybolmasına üzülürler ve hemen telafi yoluna giderler. Öz denetimleri güçlü bu arkadaş grubu, beyin fırtınası yaparak bir hayli çözüm yolu bulurlar. Önce tamiri, tamiri mümkün olmayınca da yenisi almak zorunda kalan çocuklar, bencillik etmeyip “banane” “boş ver!” gibi bahanelere sığınmadan sorumluluğu üstlenirler. Sabır, saygı, dürüstlük gibi kök değerler önde olmak üzere bütün kök değerler mevcuttur.

19. Bölüm “Köfte Tarifi”:

Sokak lezzetleri ile geleneksel yemeklerden köfte ve köftecilik üzerinden “gurme” kavramı üzerinde durulur. Anneannesinden aldığı tarifi kaybeden köfteci Rüstem Ağabey, hatırladıkları kadarıyla yeni denemeler yapar ve en iyi köfte tadını mahallenin obez çocuğu bulur. Adeta bir köfte tarifi verilen bu bölümde çocuk dünyasının yemeğe bakış açısı söz konusudur.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

İlk on sekiz bölümden sonra iletileri ve kazanımları en zayıf olan bölüm budur. Özgeçilik adına sadece Rüstem Ağabey'e, yemeğin tadındaki eksiklikleri fark ettikleri kadarıyla belirterek yardım ederler.

20. Bölüm "İcat Peşinde":

Dondurma külahının üzerindeki minik bir şemsiye aksesuarı ile çocuklar düşünme ve hayal etme gücü ile parça bütün ilişkisi kurarlar. Anlamli öğrenmeyi de olay akışının arkasında görebildiğimiz bu bölümde, icat ve mucitlerden bahsedilir. Rol model olarak yeni nesilleri özendirerek, tarihe geçmiş onca mucidin ve insanlığın işine yarayan icatlardan bahsedilmesi, bu bölümdeki kök değerler ile birlikte özgeçiliğin insanlık kavramı adına önemi anlatılır.

Bölümün başında, dondurmaların üstündeki şemsiye çocukların dikkatini çeker. Çocuklardan biri, şemsiyenin gereksiz olduğundan bahsederken, diğeri ise bunun önemli bir icat olduğunu savunur. İcadı bulabilmek için de bir mucit olmak gerektiği ve bunun insanlık tarihi için önemli olduğu konuşulur. Bu bölümde sabır ve yardımseverliğin daha çok ön planda olduğu çocukların hayal dünyası, parçalardan bütüne giden çeşitli icatlar ortaya çıkarılır. Bunun içinde sabrın gerektiği diğerk kök değerler ile birlikte anlatılır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

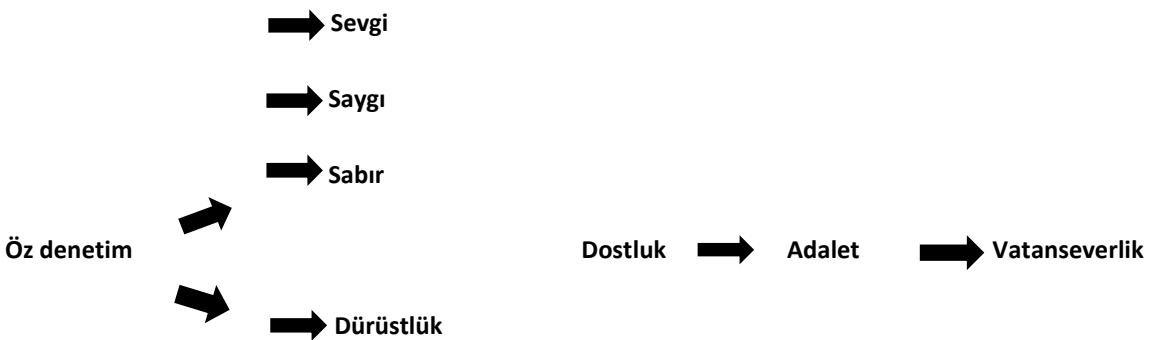
Okul öncesi dönem; bedensel, zihinsel, duygusal ve ahlaki gelişimin birçok açıdan temellerinin atıldığı ve yedi yaşlarına kadarki yaş aralığını kapsayan bir dönemdir.

Eğitimin değer aktarımı, teorik bilgiyi aktarmak ile yapılmaz. Değerlerin davranışa geçmesi için izlenen birtakım yöntem ve metotlar olduğu gibi, uygulama ve etkinliklerin de yapılması gerekir. Özellikle, Türkçe öğretmenliği için edebî türler kadar, çizgi film ve animasyon sektöründen faydalanmak da Türkçe öğretmenliği için önemlidir.

Medyanın toplumsal değerlerin dışına çıkıp kendi sanal dünyasını oluşturması ve etik anlayışını sarsıcı yayınlar, politikalar yapması mümkün olduğu gibi medya, etik sınırlar çerçevesinde toplumsal değerler ile çatışmayan, toplum yapısı dinamiklerini göz ardı etmeyen yayınlar yaparak sağlıklı bir toplum oluşturma imkânına da sahiptir (Ceylan, 2012, s. 45).

Eğitim fakültelerindeki tüm branş uzmanları, alanlarına yönelik bilgilerin dışında teknolojinin imkanlarından faydalanarak kullandıkları çizgi film ve animasyonların belli kriterlere uygun olarak takip edileceğini bilmeli; çeşitli değerler, normlar ve ahlak açısından uygunluğu tespit edilerek eleştirel düşünce ile öğrencilerine sunmalıdır. Çizgi film ve animasyonlarda evrensel değerlere ve kültüre önem verildiği kadar millî değerlere ve kültüre de önem verilmelidir. Aksi takdirde sadece yabancı kültür ve değerler ile yetişen birey ülkesine yabancı olur.

Kök değerlerin kullanılması yalın ve tekil değildir. Örneğin, yardımseverlik kök değeri için vicdan, merhamet gibi duyguların gelişmesi, iyilik kavramının öğretilmesi gerekir. Dostluk, dürüstlük gibi kök değerlerin kullanılmasında empatik yaklaşımların sağlanması veya vatanseverlik kök değeri için aidiyetlik ve medeniyet gibi kavramların öğretilmesi, adalet kök değerinin kullanılabilmesi için sabır ve saygı gibi diğerk kök değerler ile adeta spiral bir ilişki kurulması, hemen hemen hepsinin erdem değerleri ile ilişkilendirilmesi gerekir. "Rafadan Tayfa" çizgi film ve animasyon dizisinin ilk yirmi bölümü incelendiğinde kök değerlerin kullanılması, öz denetime bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Öz denetime sahip mahallenin çocukları aynı zamanda özgeci davranabilmişlerdir. Aşağıdaki tabloda kök değerlerin kullanılmasındaki ilişkilendirme görülmektedir:

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğerk tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

➔ Yardımseverlik

➔ Sorumluluk

Şekil 1. Kök değerlerin kullanılmasındaki ilişkilendirme.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2008). "Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış". Değerler Eğitimi Dergisi, 6(16), 9-27.
- Akören, A. N. (2018). "Çizgi Film ve Animasyon Eğitiminde Son Eğilimler". Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Etkileşim, (2), 124-140.
- Ardahanlı, Ö.; Korukcu, A. & Güngör, M. (2015). "Animasyon Filmlerin Değerler Bağlamında İncelenmesi", Uluslararası Sinema ve Din Sempozyumu, 21-24 Mayıs 2015, Sinema ve Din, 53-82, İstanbul.
- Arslanoğlu, İ. (2005). "Türk Değerleri Üzerine Bir Değerlendirme". Felsefe Dünyası Dergisi, 41, 64-77.
- Aslan-Efe, H. (2015). "Animasyon Destekli Çevre Eğitiminin Akademik Başarıya, Akılda Kalıcılığa ve Çevreye Yönelik Tutuma Etkisi", Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(5), 130-143.
- Aydın, M. Z., & Gürler, Ş. A. (2012). "Okulda Değerler Eğitimi", Nobel Yayınları, Ankara.
- Batson, C. D., & Powell, A. A. (2003). Altruism and prosocial behavior. In Millon, T. & Lerner, M.J.(Eds), Weiner, I.B. (Ed-in Chief), Handbook of psychology (pp.463-485). NJ: John Wiley & Sons.
- Ben-Ner, A., & Kramer, A. (2011). Personality and altruism in the dictator game: Relationship to giving to kin, collaborators, competitors, and neutrals. Personality and Individual Differences, 51, 216–221.
- Ceylan, Y. (2012). "Toplumsal Değerler ve Medya Etiği", Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(7), 45-58.
- Çelik, E. (2007). "Orta Öğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Marmara üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çepni, S. (2009). "Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş", Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Çetin, N., & Balanuye, Ç. (2015). "Değerler ve Eğitim İlişkisi Üzerine", Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, (24), 191-203.
- Daşdemir, İ., Uzoğlu, M., & Cengiz, E. (2012). "7. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinde Animasyon Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenilen Bilgilerin Kalıcılığına ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi", Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(2), 54-62.
- Demircioğlu, N. (1994). "Multimedya Kapsamında Animasyon", Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ekici, F. Y. (2015). "Çizgi Filmlerin Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çok Boyutlu Bir Değerlendirme", Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (5), 70-84.
- Furnham, A., Treglown, L., Hyde, G. & Trickey, G. (2014). The Bright and Dark Side of Altruism: Demographic, Personality Traits, and Disorders Associated with Altruism. Journal of Business Ethics. 10.1007/s10551-014-2435-x. 02.01.2021 tarihinde <http://link.springer.com/article/10.1007/s10551-014-2435-x/fulltext.html> adresinden alınmıştır.
- Genç, M. (2013). "Animasyonla Eğitimin Öğretmen Adaylarının Biyoloji Tutumuna Etkisi", Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(7), 47-61.
- Gürsaç, Y. (1993). "Üç Boyutlu Bilgisayarlı Animasyon ve Yaratıcılık İlişkisi", Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

- Halil, E. (2003). "Temel İnsani Değerlerin Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları", Değerler Eğitimi Dergisi, 1(1), 79-96.
- İnan, T. (2016). "Çocuk Medyasında Evrensel ve Yerel Değerlerin Aktarımı: TRT Çocuk Kanalı Örneği", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25), 200-212.
- Kaba, F. (1992). "Animasyonun Eğitim Amaçlı Kullanımı", Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaba, F. (2014). "Çizgi Filmlerde Grafik İfade ve Konu Açısından Kültürel Etkiler: Türk Çizgi Film Örnekleri", Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 8(3), 163-181.
- Karadağ, E., & Mutafçılar, I. (2009). Prososyal davranış ekseninde özgecilik üzerine teorik bir çözümleme. Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 41-69.
- Karçığa, S., & Kazkondur, D. (2016). "Dede Korkut Kitabı'nda Değerler Eğitimi Yaklaşımları", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(45).
- Kasapoğlu, F. (2014). "İyilik Hali ile Özgecilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Hikmet Yurdu Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 7(13), 271-288.
- Kaygısız, E. G. (2013). "Özel Güvenlik Personelinin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları", 3.Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu, 1-2 Mart 2013, 71- 88. Gaziantep.
- Kocabıyık, O. (2016). "Olgubilim ve Gömülü Kuram: Bazı Özellikler Açısından Karşılaştırma", Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 55-66.
- Kumru, A., Carlo, G. & Edwards, C.P. (2004). Olumlu sosyal davranışların ilişkisel, kültürel, bilişsel ve duyuşsal bazı değişkenlerle ilişkisi. Türk Psikoloji Dergisi, 19 (54): 109-125.
- Küçüköğlü, M.E. (2017). "Animasyon Sektörü Raporu", T.C. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), 20.
- Merriam, S. B. (2013) "Nitel araştırma. Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber", (Çev. Editörü: Selahattin Turan), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Oruç, C. (2010). "Okul Öncesi Dönem Çocuğunda Ahlaki Değerler Eğitimi". Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, (2), 37-60.
- Özbek, M. F. (2004). "Toplumsal Yaşamda Empati", Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 1, 1-16.
- Özcan, Ş. (2018). "Dünya Dinlerinde Altın Kural: Diğerkâmlık", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7(1), 285-308.
- Sarıbaş, H. (2007). "İktisat'ta Kantian Diğerkâmlık ve İbn Haldun", Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, 95-120.
- Sözen, M. (2015). "Duygu Yansıtımı Perspektifinden Animasyon Filmlerde Müzik Tasarımı", Art-e Sanat Dergisi, 8(15), 21 1-246.
- Şenler, F. (2005). "Animasyon Tarihi, Teknikleri ve Türkiye'deki Yansımaları", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD), (3), 99-114.
- Turan, S., & Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 227-259.
- Turan, S., Durceylan, B., & Şişman, M. (2005). "Üniversite Yöneticilerinin Benimsedikleri İdari ve Kültürel Değerler", Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13, 181-202.
- Turan, S., & Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 227-259.
- Uysal, E. (2003). "Değerler Üzerine Bazı Düşünceler ve Bir Erdem Tasnifi Denemesi: İnsanî Erdemler-İslâmî Erdemler", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 12(1).

Ümmet, D., Ekşi, H., & Otrar, M. (2013). "Özgecılık (Altruism) ölçeği geliştirme çalışması", Değerler Eğitimi Dergisi, 11(26), 301-321.

Yağlı, A. (2013). "Çocuğun Eğitiminde ve Sosyal Gelişiminde Çizgi Filmlerin Rolü: Caillou ve Pepee Örneği", Turkish Studies, 8(10), 707-719.

Yaman, F. (2013). "Tüketici Davranışı Olarak Özgeciliğin İncelenmesi", Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 5(1), 79-92.

Yazıcı, K. (2006). "Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış", Türklük Bilimi Araştırmaları, (19), 499-522.

Yazıcı, M. (2014). Değerler e Toplumsal Yapıda Sosyal Değerlerin Yeri. Fırat University Journal Of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi, 24(1).

Yeşilkaya, M. (2018). "Özgeci Davranış Olgusuna İlişkin Epistemolojik Sorunlar Üzerine Bir İnceleme: Siyah, Beyaz ve Gri", MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(4).